

Diabetes mellitus;

— Advies voor patiënten die worden geopereerd

U heeft diabetes mellitus en wordt geopereerd. U krijgt adviezen om voor, tijdens en na de operatie de glucoses goed te kunnen reguleren. Deze adviezen gelden voor de volgende situaties:

- U gebruikt medicijnen ter behandeling van diabetes mellitus (zie onder).
- Het betreft een operatie in het Spaarne Gasthuis waarvoor u door een anesthesist of anesthesieverpleegkundige wordt beoordeeld. Voor kleine chirurgische ingrepen (verwijderen van een wrat of moedervlek onder lokale verdoving) gelden deze richtlijnen niet. Voor andere ziekenhuizen of privéklinieken gelden mogelijk andere richtlijnen. Vraag dit na bij de chirurg of anesthesist.

Wat is de invloed van een operatie op de glucosehuishouding?

Er zijn verschillende zaken waarmee u rekening moet houden:

- Voor en tijdens een operatie mag u niets eten.
- Na een operatie kunt u problemen hebben met eten (bijvoorbeeld een keel- of darmoperatie) of er kan sprake zijn van misselijkheid.
- Door de narcose kunt u de bloedglucose niet altijd zelf controleren en kunt u ook niet aangeven of u hypo-gevoelens heeft.
- Door pijn en stress worden stresshormonen aangemaakt die de bloedglucose doen stijgen.

Met een aantal van deze zaken kan van tevoren goed rekening gehouden worden. Andere zaken, zoals pijn of misselijkheid, zijn niet altijd goed te voorspellen. Bovendien wisselen de omstandigheden afhankelijk van de aard van de operatie en de medicatie die u gebruikt. De hieronder gegeven adviezen, zijn daarom niet meer dan algemene richtlijnen. Veiligheidshalve wordt geadviseerd rondom de operatie elke 2 uur de (laten) controleren met de vingerprik,

waardoor u goed op onverwachte schommelingen kunt reageren. Rondom de operatie streven wij niet naar zeer strenge regulatie van de glucoses; wij proberen hypo's (bloedglucose onder de 4 mmol/l) te voorkomen. Bloedglucoses tussen de 6 en 12 mmol/l zijn acceptabel.

Let op:

- De onderstaande adviezen gelden alleen voor de medicijnen die u voor de diabetes gebruikt!
- Patiënten met diabetes mellitus type 1 (mensen bij wie de diagnose op jonge leeftijd is gesteld (meestal < 25 jaar) zonder veel overgewicht en die direct insuline zijn gaan gebruiken) mogen de insulinetoediening nooit zomaar staken, ook niet als zij niet eten. U mag de eigen insulinetoediening alleen staken in overleg met de afdelingsverpleegkundige en als u zeker weet dat de insulinetoediening doorgaat via een aangesloten infuus.

Veel gebruikte diabetesmedicatie

Tabletten

Metformine, gliclazide, glimepiride, glibenclamide, sitagliptine, tolbutamide, vildagliptine, saxagliptine, linagliptine, pioglitazon.

GLP-1 middelen:

Liraglutide (Victoza), exenatide (Byetta of Bydureon)

Kortwerkende insuline:

Novorapid, Apidra, Humalog

Langwerkende insuline:

Insulatard, Lantus, Levemir

Mix insuline:

Novomix, Humalog mix

De dag voor de operatie

Dit kunt u beschouwen als een normale dag, u hoeft de medicatie niet aan te passen. Dit geldt ook voor lang werkende insuline die u voor het slapen injecteert. Als u zelf bloedglucose kunt controleren is het verstandig dit op deze dag 2 of 3 keer te doen. Door de spanning kan de bloedglucose iets hoger zijn dan u gewend bent.

De dag van de operatie

Let op, het kan zijn dat meerdere adviezen op u van toepassing zijn, bijvoorbeeld als u tabletten en insuline gebruikt.

1. Als u diabetestabletten gebruikt

Als u een maaltijd overslaat, dan neemt u de diabetestabletten die u normaal gesproken bij deze maaltijd inneemt, niet in. Als de operatie in de middag is mag u meestal 's morgens nog een licht ontbijt nemen. Ook dan raden wij aan de ochtendmedicatie niet in te nemen. Als u weer gaat eten, start u ook weer met de bij die maaltijd horende

medicatie. Als u alleen 's morgens tabletten inneemt betekent dit dus dat u de gehele dag van de ingreep geen diabetesmedicatie gebruikt.

2. Als u GLP-1 middelen gebruikt
Als u Victoza gebruikt adviseren wij u deze op de dag van de operatie niet te gebruiken. Als u Byetta gebruikt adviseren wij u de ochtenddosering over te slaan en de avonddosering alleen te nemen als u niet misselijk bent en weer goed kunt eten. Als u Bydureon gebruikt en u moet op de dag van de operatie of de dag voor de operatie een nieuwe injectie krijgen, dan adviseren wij deze uit te stellen tot na de operatie, als u niet misselijk bent en weer kunt eten. Als u hierbij ook tabletten gebruikt dan gelden de adviezen zoals hierboven weergegeven in paragraaf 1.
3. Als u 1 maal daags lang werkende insuline gebruikt Als u de lang werkende insuline in de ochtend spuit, slaat u deze over op de ochtend van de operatie. Als de operatie in de ochtend is geweest en u gaat in de avond weer eten dan kunt u bij het avondeten de halve dagdosering lang werkende insuline spuiten. Als u de lang werkende insuline normaal gesproken in de avond spuit en u kunt in de avond normaal eten, dan kunt op de avond van de ingreep uw normale dosering lang werkende insuline spuiten.
4. Als u 2 maal per dag Mix insuline gebruikt
U slaat de ochtenddosering over. Normaal gesproken krijgt u een infuus met daarin een glucoseoplossing met insuline. Dit infuus loopt zolang u niet kunt of mag eten. Als u weer gaat eten wordt het infuus losgekoppeld en hervat u de normale toediening van uw insuline. Als u in de avond weer normaal kunt eten dan spuit u 's avonds de normale avonddosering. **Let op! Stem met de verpleegkundige af of u inderdaad een infuus met glucoseoplossing en insuline krijgt, en wanneer dit wordt gestart of gestopt.**
5. Als u kort en lang werkende insuline gebruikt U slaat de ochtenddosering kortwerkende insuline over. Normaal gesproken krijgt u een infuus met daarin een glucoseoplossing met insuline. Dit infuus loopt zolang u niet kunt of mag eten. Als u weer gaat eten wordt het infuus losgekoppeld en hervat u de normale toediening van uw insuline. **Let op! Stem met de verpleegkundige af of u inderdaad een infuus met glucoseoplossing en insuline krijgt, en wanneer dit wordt gestart of gestopt.**
6. Patiënten met een insulinepomp Als u niet eet, geef dan ook geen bolus. Normaal gesproken krijgt u een infuus met daarin een glucoseoplossing met insuline. Dit infuus loopt zolang u niet kunt of mag eten. Als dit infuus is aangesloten koppelt u uw insulinepomp af en zet de pomp stop. Als u weer gaat eten wordt het infuus losgekoppeld en hervat u de normale toediening van uw insuline. **Let op! Stem met de verpleegkundige af of u inderdaad een infuus met glucoseoplossing en insuline krijgt, en wanneer dit wordt gestart of gestopt.**

Waar zijn we te vinden?

**Spaarne Gasthuis
Haarlem Zuid**
Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

**Spaarne Gasthuis
Hoofddorp**
Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

**Spaarne Gasthuis
Haarlem Noord**
Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

**Spaarne Gasthuis
Heemstede**
Händellaan 2A
2102 CW Heemstede

(023) 224 0000 www.spaarnegasthuis.nl info@spaarnegasthuis.nl